

Dosarul nr.3ra-779/2022
2-20003487-01-3ra-03082022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (V. Dodon)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc)

DECIZIE

30 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Galina Stratulat
Aliona Miron

examinând recursul depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn”, prin intermediul avocatului Eugeniu Glușcenco,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn” împotriva Biroului Vamal Centru și a Serviciului Vamal cu privire la anularea deciziei de clasificare a mărfurilor, anularea deciziei emise în procedură prealabilă, obligarea restituirii prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 15 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn” și s-a menținut hotărârea din 29 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a ț ă :

La 11 ianuarie 2020, Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn” a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Biroului Vamal Centru și a Serviciului Vamal solicitând anularea deciziei de clasificare a mărfurilor nr.26 din 13 noiembrie 2019, anularea deciziei de soluționare a cererii prelabile din 10 decembrie 2019 emis de Serviciul Vamal, încasarea din contul Biroului Vamal Centru și Serviciul Vamal a prejudiciului material în mărime de 36 633,96 lei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 13 noiembrie 2019, Biroul Vamal Centru a emis decizia de clasificare a mărfurilor nr.26, prin care a decis că tifonul medical pentru pansamente, albit, importat în baza declarației vamale nr.2090141585 din 11 noiembrie 2019, declarat la codul marfar 300590310 urmează a fi clasificat la codul 520811100.

A indicat, că la 13 noiembrie 2019, a făcut cunoștință cu decizia nr.26 din 13 noiembrie 2019, iar la 22 noiembrie 2019, a depus cererea prealabilă la decizia de clasificare a mărfurilor, însă, prin răspunsul din 12 decembrie 2019, cererea prealabilă a fost respinsă.

A relatat, că din anul 1997 importă din Federația Rusă tifon medical din bumbac (100%) absorbant, ambalat în rulouri cu dimensiuni 1000 m lungime x 90 cm lățime (în continuare - tifon medical). Tifonul medical importat urma a fi livrat instituțiilor medicale de pe teritoriul Moldovei, atât reambalat în cantități mai mici pentru utilizare individuală de către persoane fizice, cât și în forma în care a fost adus, în dependență de comenzile cumpărătorilor.

A mai relatat că constant câștigă licitații în cadrul achizițiilor publice privind livrarea tifonului medical. În dependență de necesitățile autorității contractante, tifonul medical este divizat în ambalaje mai mici.

A arătat, că până în prezent marfa era clasificată la poziția tarifară 3005 din capitolul 30 (produse farmaceutice) din nomenclatura combinată a mărfurilor, aprobată prin Legea nr.172 din 25 iulie 2014.

Cu toate acestea, prin decizia contestată, Biroul Vamal Centru a decis că tifonul medical, urmează să aibă descrierea corectă: Tifon medical prezentat în 18 rulouri și urmând să aibă codul marfar 520811100 din capitolul 52 (bumbac) din nomenclatura combinată.

A remarcat că în conformitate cu nomenclatura combinată a mărfurilor poziția tarifară 3005 cuprinde: vată, tifoane, feșe și articole similare (de exemplu, pansamente, plasturi adezivi, cataplasme) impregnate sau acoperite cu substanțe farmaceutice sau condiționate pentru vânzarea cu amănuntul în scopuri medicale, chirurgicale, stomatologice sau veterinare, iar codul mărfii 300590310 include tifon și articole din tifon. Poziția tarifară 5208 cuprinde: țesături din bumbac, care conțin bumbac minimum 85% din greutate, cu o greutate de maximum 200 g/m², iar codul marfar 5208 71 100 include țesăturile: nealbite cu legătură pânză, cu o greutate de maximum 100 g/m² materiale pentru fabricarea feșelor, a pansamentelor și a tifoanelor medicale.

A afirmat, că codul marfar 5208 21 100 include: țesăturile albite cu legătură pânză, cu o greutate de maximum 100 g/m², materiale pentru fabricarea feșelor, a pansamentelor și a tifoanelor medicale.

Reclamanta a menționat, că importanța clasificării rezidă în aceea că în conformitate cu art.96 lit.b) Cod fiscal, la mărfurile de la poziția tarifară 3005 este stabilită cota redusă a TVA de 8%, comparativ cu cota standard de 20% la poziția tarifară 5208, dar la fel de important fiind urmare a modificărilor vămii, vor avea de suferit pacienții, persoanele bolnave, or, prețurile se vor majora.

A evidențiat, că citirea corectă a nomenclurii combinate a mărfurilor se efectuează în felul următor: după stabilirea secțiunii și capitolului respectiv, se identifică poziția tarifară (primele 4 cifre) a mărfii; după aceea se alege descrierea potrivită de la nivelul unei singure liniuțe (subpoziția tarifară); după ce a fost identificată descrierea corectă de la nivelul unei liniuțe se purcede la alegerea descrierii de la nivelul a două liniuțe, apoi la alegerea descrierii de la nivelul a trei liniuțe, patru liniuțe etc. Adică, alegerea dintre mai multe opțiuni se efectuează întotdeauna doar la nivelul aceluiași număr de liniuțe.

A mai considerat că pentru interpretarea corectă a nomenclurii combinate a mărfurilor urmează să se țină cont de cele 6 reguli generale de interpretare a nomenclurii combinate a mărfurilor. Astfel, la stabilirea clasificării organul vamal nu a ținut cont de regulile de interpretare și nici de notele explicative.

În opinia reclamantei, organul vamal a interpretat arbitrar pozițiile tarifare, iar unicul argument referitor la faptul că tifonul medical urmează a fi clasificat la capitolul 52 bumbac și nu la capitolul 30 produse farmaceutice constă în faptul că acesta „nu reprezintă un produs destinat vânzării cu amănuntul în scopuri medicale”, și nici nu a încercat să efectueze o analiză și o argumentare complexă a poziției alese, respectiv, nu s-a bazat nici pe notele de secțiune, nici pe notele de capitol, nici pe notele explicative.

A menționat, că reieșind din textul poziției tarifare (regula nr.1) pentru ca tifonul să fie clasificat la poziția tarifară 3005, urmează să îndeplinească alternativ 1 din 2 condiții: să fie impregnat sau acoperit cu substanțe farmaceutice sau condiționat pentru vânzarea cu amănuntul în scopuri medicale, chirurgicale, stomatologice sau veterinare. În speță, organul vamal tendențios a omis primul criteriu, prima condiție alternativă – impregnat sau acoperit cu substanțe farmaceutice.

A mai considerat că întrunirea criteriului prenotat este indubitabil, or, în însăși decizia de clasificare contestată se menționează că tifonul este unul medical și albit. Or, în conformitate cu notele explicative la Sistemul armonizat de descriere și codificare a mărfurilor pentru poziția 3005: poziția cuprinde articolele cum sunt vata, tifonul, feșele și articolele similare din țesătură, hârtie, material plastic etc., care sunt impregnate sau acoperite cu substanțe farmaceutice (revulsive, antiseptice etc.) și destinate utilizării medicale, chirurgicale, stomatologice sau veterinare.

Clasifică de asemenea, vata și tifoanele de pansat (în general din bumbac hidrofил), feșele etc., care, fără să fie impregnate sau acoperite cu substanțe farmaceutice, pot fi recunoscute datorită condiționării lor (prezența unor etichete, prezentarea în plicuri etc.) ca fiind destinate exclusiv vânzării directe și fără altă recondiționare către utilizatori (particulari, spitale etc.) pentru a fi întrebuințate în scopuri medicale, chirurgicale, stomatologice sau veterinare.

A subliniat că conform notelor explicative de la aceeași poziție, de exemplu, poziția nu cuprinde feșele, plasturii adezivi etc., conținând oxid de zinc și feșele cu ipsos, necondiționate pentru vânzarea cu amănuntul în scopuri medicale, chirurgicale, stomatologice sau veterinare.

În conformitate cu notele explicative pentru poziția 5208 (țesături): aceste țesături de o mare varietate, sunt utilizate, în funcție de caracteristicile lor, pentru îmbrăcăminte, confecționarea lenjeriei, cuverturilor, perdelelor și a altor articole de mobilier. Conform notelor explicative de la aceeași poziție: sunt excluse de la această poziție: a) pansamentele impregnate cu substanțe medicamentoase sau condiționate pentru vânzarea cu amănuntul (poziția 30.05). Conform scrisorii unuia din producătorii tifonului medical din Federația Rusă din 18 martie 2008, tifonul medical are codul marfar 3005903100, care a fost stabilit de Serviciul Federal Vamal din Federația Rusă.

A relatat, că conform răspunsului din 05 noiembrie 2008 a vicedirectorului general al Serviciului Vamal, Nicolae Bătrîncea, întocmit de șeful Direcției clasificarea tarifară și concomitent vicedirectorul Direcției generale fluxuri informaționale și statistica vamală

Nadejda Niculai, în urma examinării condițiilor tehnice de producere a tifonului medicinal, s-a stabilit că tifonul în cauză se impregnează cu soluție de peroxid de hidrogen, de aceea el se clasifică la poziția tarifară 3005. Conform răspunsului Agenției medicamentului și dispozitivelor medicale din 15 iulie 2015, tifonul medical are poziția tarifară 3005. Iar conform răspunsului din 07 iulie 2008 a Institutului Național de Standardizare și Metrologie, tifonul medical se clasifică la poziția tarifară 3005.

Mai mult ca atât, la 07 noiembrie 2019, însuși Serviciul Vamal a emis ordinul nr.502-O cu privire la aprobarea Normelor metodologice privind clasificarea tifonului care nu este impregnat sau acoperit cu substanțe farmaceutice. Potrivit ordinului respectiv, se deslușește clar delimitarea dintre tifonul medical (impregnat cu substanțe farmaceutice) și tifonul nemedical (care nu este impregnat cu substanțe farmaceutice).

Mai mult, din denumirea și conținutul ordinului nr.502-O din 07 noiembrie 2019, problema clasificării tifonului la pozițiile 3005 și 5208 poate fi ridicată doar în cazul în care tifonul este unul nemedical, respectiv, când nu este impregnat cu substanțe farmaceutice. Or, în cazul tifonului medical dubii referitor la clasificare nici nu apar – fără echivoc se clasifică la poziția tarifară 3005.

A considerat, că în pofida ordinului semnat de directorul Serviciului Vamal, subalternii de la Biroul Vamal Centru, prin decizia contestată, deși menționează expres că tifonul este unul medical și albit, îl clasifică la subpoziția tarifară ce se referă la tifonul nemedical și nealbit – 520811.

Prin hotărârea din 29 iulie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, s-a respins, ca neîntemeiată, cererea de chemare în judecată formulată de Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn” împotriva Serviciului Vamal și Biroului Vamal Centru cu privire la anularea deciziei de clasificare a mărfurilor nr.26 din 13 noiembrie 2019 emisă de Biroului Vamal Centru și anularea actului administrativ nr.28/11-20295 din 10 decembrie 2019 adoptat de Serviciul Vamal în procedură prealabilă, cu încasarea prejudiciului material în sumă de 36 633,96 lei și a cheltuielilor de judecată.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, cu respectarea termenului prevăzut de art.232 din Codul administrativ, la 05 august 2021, Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn”, prin intermediul avocatului Eugeniu Glușenco, a declarat apel împotriva hotărârii din 29 iulie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, iar la 31 ianuarie 2022, a prezentat motivarea apelului împotriva hotărârii instanței de fond solicitând casarea integrală a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii (f.d.197, 210-218, vol.I).

Prin decizia din 15 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea de apel depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn” și s-a menținut hotărârea din 29 iulie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani (f.d.4, 5-10, vol.II).

Instanța de apel a concluzionat că, hotărârea instanței de fond este întemeiată, a fost adoptată cu aprecierea corectă a probelor administrate și aplicarea justă a normelor de drept material.

Referitor la fondul cauzei, instanța ierarhic inferioară a subliniat că tifonul sub formă de țesătură albită, prezentat în rulouri și utilizat în calitate de materie primă pentru confecționarea diverselor pansamente nu cade sub incidența poziției tarifare 3005, marfa fiind corect clasificată de către Serviciul Vamal la subpoziția tarifară 2508 21 100,

respectiv, a concluzionat că decizia de clasificare nr.26 din 13 noiembrie 2019 a fost emisă cu respectarea cadrului normativ în vigoare la momentul emiterii.

Sub acest aspect, instanța de apel a reținut că marfa importată de Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn” servește în calitate de materie primă pentru producerea ulterioară a produselor, spre vânzare.

Instanța ierarhic inferioară a apreciat că instanța de fond just a respins pretențiile reclamantei cu privire la restituirea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată, or, acestea au un caracter subsecvent cerinței de anulare a deciziei de clasificare a mărfurilor, cerință care în speță a fost respinsă.

La 22 iunie 2022, Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn”, prin intermediul avocatului Eugeniu Glușenco, a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 15 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d.11, vol.II), ulterior, la 17 august 2022, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții Supreme de Justiție, Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn”, prin intermediul avocatului Eugeniu Glușenco, a depus recurs motivat împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea încheierii din 02 iunie 2022 și a deciziei contestate cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, sau casarea integrală a hotărârii din 29 iulie 2021 și a deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii integral (f.d.13-24, vol.II).

În motivarea recursului a indicat că, instanța de apel a încălcat și aplicat eronat normele de drept procedural și normele de drept material.

Mai indică că, cauza a fost examinată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei. În acest context, menționează că judecătorul Anatolie Minciuna anterior a participat la examinarea unei cauze identice, dintre aceleași părți, aceleași temeuri și aproape același obiect.

Prin urmare, la 31 mai 2022 a declarat recuzarea judecătorului Anatolie Minciuna, însă, prin încheierea din 02 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău cererea de recuzare a fost respinsă.

Mai indică că cauza a fost examinată în lipsa sa, menționând în acest context că la 15 iunie 2022 în jurul orelor 10:20, Inspectoratul de Poliție Botanica a fost sesizat că în incinta Curții de Apel Chișinău a fost amplasat un obiect explozibil. Astfel, a considerat că ședința de judecată nu va avea loc și vor fi informate suplimentar despre următoarea ședință de judecată.

În continuare consideră că instanța de apel nu a aplicat norma legală care trebuie să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

Sub acest aspect, consideră că instanța de apel nu a efectuat o analiză detaliată a circumstanțelor cauzei în raport cu normele de drept aplicabile, admitând fără nici o doză critică poziția părtinitoare și vădit inconsistentă a organului vamal, care selectiv a aplicat doar prima parte a unei norme juridice alternative, ignorând cu desăvârșire partea a doua.

În continuare, în susținerea recursului a reiterat circumstanțele de fapt și de drept invocate în cererea de chemare în judecată precum și în cererea de apel.

Conform art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art.245 alin.(1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă

legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 15 iunie 2022, în ședință publică (f.d.4, vol.II), însă la materialele cauzei nu se regăsesc probe prin care s-ar confirma momentul notificării dispozitivului deciziei recurate.

La 22 iunie 2022, Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn”, prin intermediul avocatului Eugeniu Glușcenco, a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 15 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei contestate și a hotărârii din 29 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cu adoptarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii, sau casarea deciziei instanței de apel cu restituirea cauzei instanței de apel pentru rejudecare (f.d.11, vol.II).

Materialele cauzei atestă că, la 27 iulie 2022, prin intermediul poștei electronice a avocatului Eugeniu Glușcenco, Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn” a recepționat decizia motivată din 15 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d.12, vol.II).

La 17 august 2022, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții Supreme de Justiție, Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn”, prin intermediul avocatului Eugeniu Glușcenco, a depus recurs motivat împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea încheierii din 02 iunie 2022 și a deciziei contestate cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, sau casarea integrală a hotărârii din 29 iulie 2021 și a deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii integral (f.d.13-24, vol.II).

Astfel, instanța de recurs conchide că la depunerea recursului de Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn” au fost respectate termenele prevăzute de art.245 din Codul administrativ.

La 18 august 2022, în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, într-un termen rezonabil, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Biroului Vamal Centru și Serviciului Vamal copia recursului depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn”, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și i-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d.29, vol.II).

La 29 august 2022, Serviciul Vamal a depus referință la recursul depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn” împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat declararea recursului inadmisibil, iar, în cazul în care instanța îl va considera admisibil, să fie respins cu menținerea în vigoare a deciziei din 15 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d.32-39, vol.II).

În susținerea referinței a indicat că aprecierile făcute de prima instanță, care au fost reverificate și confirmate de instanța de apel sunt legale, temeinice, conforme cu starea de fapt și de drept a speței, considerente din care solicită declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Referitor la cererea de recuzare înaintată de Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn”, prin intermediul reprezentantului său, consideră că de către instanța de apel a fost supusă examinării, constatând că în cazul din speță nu sunt incidente prevederile art.202 din Codul administrativ, coroborate cu art.art.49, 50 din Codul administrativ.

Totodată, mai indică că instanța de apel a respectat procedura de citare a părților participante la proces despre examinarea cauzei, care urmau să manifeste diligență sporită.

La 07 noiembrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Societății cu Răspundere Limitată „Sarvn” copia referinței depuse de Serviciul Vamal la cererea de recurs depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn” împotriva deciziei din 15 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, pentru informare (f.d.43, vol.II).

Prin încheierea din 09 noiembrie 2022 a Curții Supreme de Justiție s-a declarat admisibil recursul depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn”, prin intermediul avocatului Eugeniu Glușcenco, împotriva deciziei din 15 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău și s-a numit spre examinare în complet din cinci judecători.

Conform articolului 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

În speță, completul specializat pentru examinare acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție nu a considerat oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticile recurente au fost expuse cu suficientă claritate.

Potrivit art.248 alin.(1) lit.d) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

În corespundere cu art.21 alin.(1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.

Prin prisma art.194 alin.(2) din Codul administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

La fel, aplicabile sunt și prevederile art.244 alin.(2) coroborate cu art.231 alin.(2) din Codul administrativ, conform cărora pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap.III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap.II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

În sensul art.219 alin.(1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Verificând argumentele invocate în recurs, prin prisma materialelor din dosar, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de

Justiție a ajuns la concluzia că, recursul depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn”, prin intermediul avocatului Eugeniu Glușcenco, urmează a fi admis și casată decizia din 15 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din considerentele ce urmează.

Din materialele cauzei rezultă că, la 11 ianuarie 2020, Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn” a formulat cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Biroului Vamal Centru și a Serviciului Vamal solicitând anularea deciziei de clasificare a mărfurilor nr.26 din 13 noiembrie 2019, anularea deciziei de soluționare a cererii prealabile din 10 decembrie 2019 emis de Serviciul Vamal, încasarea din contul Biroului Vamal Centru și Serviciul Vamal a prejudiciului material în mărime de 36 633,96 lei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Judecând cauza în prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani prin hotărârea din 29 iulie 2021 a respins, ca neîntemeiată, cererea de chemare în judecată formulată de Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn” împotriva Serviciului Vamal și Biroului Vamal Centru cu privire la anularea deciziei de clasificare a mărfurilor nr.26 din 13 noiembrie 2019 emisă de Biroului Vamal Centru și anularea actului administrativ nr.28/11-20295 din 10 decembrie 2019 adoptat de Serviciul Vamal în procedură prealabilă, cu încasarea prejudiciului material în sumă de 36 633,96 lei și a cheltuielilor de judecată.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, cu respectarea termenului prevăzut de art.232 din Codul administrativ, la 05 august 2021, Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn”, prin intermediul avocatului Eugeniu Glușcenco, a declarat apel împotriva hotărârii din 29 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, iar la 31 ianuarie 2022, a prezentat motivarea apelului împotriva hotărârii instanței de fond solicitând casarea integrală a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii (f.d.197, 210-218, vol.I).

La rândul său, Curtea de Apel Chișinău, fiind investită cu judecarea cauzei în ordine de apel, prin decizia din 15 iunie 2022 a respins apelul depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn” și a menținut hotărârea din 29 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d.4, 5-10, vol.II).

Analizând materialele cauzei și efectuând controlul judiciar al deciziei din 15 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că, instanța de apel a examinat cauza cu încălcarea normele de drept procedural, fiind violat dreptul litiganților la un proces echitabil.

În conformitate cu art.218 lit.a) din Codul administrativ, examinarea și soluționarea în fond a acțiunii în contencios administrativ are loc conform prevederilor Codului de procedură civilă, cu următoarele excepții: examinarea și soluționarea acțiunii în contencios administrativ are loc în ședință publică, iar în cazuri de excepție stabilite de lege - în ședință închisă. Participanții la proces se citează; în citație se comunică locul, data și ora ședinței. Dacă participanții la proces convin de comun acord, examinarea și soluționarea acțiunii în contencios administrativ are loc în procedură scrisă.

În conformitate cu prevederile art.239 alin.(1) și (2) din Codul administrativ,

examinarea și soluționarea cererii de apel are loc în ședință publică, iar în cazuri de excepție stabilite de lege – în ședință închisă. Dacă participanții la proces convin de comun acord, examinarea și soluționarea cererii de apel are loc în procedură scrisă.

Participanții la proces se citează. În citație se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea participanților la proces nu împiedică instanța de apel să decidă în privința apelului.

Din conținutul cererii de recurs colegiul lărgit al instanței de recurs a reținut că Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn”, prin intermediul avocatului Eugeniu Glușenco, la 15 iunie 2022, ora 11:00 s-a prezentat la Curtea de Apel Chișinău, dar a fost în imposibilitate de a intra în sala de ședință din motivul alertei cu bombă. Ulterior, la 15 iunie 2022, ora 14:03 instanța de apel a examinat cauza deferită judecării în lipsa apelantei/recurenteii Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn” și a reprezentantului ei.

Analizând materialele cauzei în raport cu argumentele invocate de recurenta Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn”, prin intermediul avocatului Eugeniu Glușenco, colegiul lărgit al instanței de recurs constată că instanța de apel a examinat cauza dedusă judecării în lipsa Societății cu Răspundere Limitată „Sarvn” și a reprezentantului Eugeniu Glușenco, căruia nu i s-a comunicat ora examinării cauzei în ordine de apel și anume ora ședinței de judecată din data de 15 iunie 2022, în cadrul căreia a fost pronunțat dispozitivul deciziei recurate.

Sub acest aspect, instanța de recurs reține din suportul probatoriu administrat speței că la 07 iunie 2022, prin intermediul poșei electronice, Curtea de Apel Chișinău a comunicat părților participante la proces, inclusiv și Societății cu Răspundere Limitată „Sarvn”, prin intermediul reprezentantului Eugeniu Glușenco, că examinarea cererii de apel depuse de Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn” împotriva hotărârii din 29 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani urma a fi examinată la 15 iunie 2022, ora 11:00, în incinta Curții de Apel Chișinău, sala 6, etajul 2 (f.d.1, vol.II).

Totodată, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 15 iunie 2022, Curtea de Apel a examinat cererea de apel depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn” împotriva hotărârii din 29 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani la ora 14:03, în lipsa părților participante la proces (f.d.2, vol.II).

De asemenea, prin decizia din 15 iunie 2022 instanța de apel a constatat că reprezentantul apelantei Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn” nu s-a prezentat în cadrul ședinței de judecată din data în cauză, deși a fost informat în mod legal despre locul, data și ora ședinței de judecată și nici nu a informat instanța despre motivele imposibilității de a se prezenta, considerente din care instanța de apel a dispus examinarea cererii de apel în lipsa acestuia.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține ca fiind viabil argumentul invocat de reprezentantul recurenteii în conținutul cererii de recurs precum că a fost în imposibilitate de a se prezenta la ședința de judecată din 15 iunie 2022, ora 11:00, din motivul alertei cu bombă. Or, acest fapt a fost pe larg mediatizat în spațiul media și anume că „la 15 iunie 2022, în jurul orei 10:20, Inspectoratul de Poliție Botanică a fost sesizat precum că în incinta Curții de Apel Chișinău este amplasat un obiectiv explozibil. Apelul a fost făcut de un bărbat”.

Aici, colegiul lărgit al instanței de recurs accentuează că deși instanța de apel a decis examinarea cererii de apel depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn” împotriva hotărârii din 29 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani în cauza de contencios administrativ dedusă judecătii, la 15 iunie 2022, ora 14:03, alta decât cea indicată în citația notificată părților participante la proces, urma să se asigure că acestea au fost informate despre contramandarea examinării cauzei peste câteva ore în aceeași zi.

Or, din materialele cauzei nu se reține dovada citării legale sau notificării părților participante la proces, inclusiv a apelantei/recurenteii despre examinarea cauzei în ordine de apel la 15 iunie 2022, ora 14:03, fapt ce denotă că Curtea de Apel Chișinău a examinat cauza în fond în lipsa acestora.

Astfel, constatările Curții de Apel Chișinău cu privire la citarea legală a apelantei și a reprezentantului acesteia pentru ședința de judecată din 15 iunie 2022, ora 14:03 sunt lipsite de suport probatoriu.

De altfel, instanța de recurs relevă că, art.239 alin.(2) Cod administrativ acordă dreptul instanței de apel de a judeca apelul în lipsa participanților la proces, doar în cazul în care aceștia sunt citați legal despre locul, data și ora ședinței, acțiuni ce la caz nu a fost respectate de către Curtea de Apel Chișinău, pentru a-i acorda posibilitatea de a purcede la examinarea în fond a cauzei.

La caz, alerta cu bombă urmează a fi apreciată ca fiind o situație excepțională ce a perturbat activitatea Curții de Apel Chișinău precum și a agendelor justițiabililor, prin urmare, în atare circumstanțe instanța de apel urma să citeze/informeze în mod obligatoriu apelanta Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn” și reprezentantul acesteia, avocatul Eugeniu Glușenco, cu înștiințarea acestora despre locul, data și ora noii ședințe de judecată.

Așadar, este evident că, judecând cererea de apel în lipsa apelantei Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn” și a reprezentantului acesteia, avocatul Eugeniu Glușenco, care nu au fost citați în modul prevăzut de lege și emiterea deciziei din 15 iunie 2022, instanța de apel nu a asigurat disponibilitatea în drepturi a participaților la proces, ce constă în posibilitatea, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecătii, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare și, astfel, a admis încălcarea principiilor procedurii de contencios administrativ stipulate la art.38-40, 43 din Codul administrativ.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție notează că instanța de apel nu a garantat tuturor participanților la proces posibilitatea de a fi prezenți în ședința de judecată, de a participa la dezbaterile judiciare, a da explicații pe caz și de a înainta obiecții.

În acest sens, jurisprudența CtEDO accentuează necesitatea acordării posibilității justițiabililor de a pleda cauza cu eficiența dorită.

În circumstanțele enunțate și în contextul normelor de drept citate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, instanța de apel nu a respectat procedura citării legale a apelantei/recurenteii Societatea cu

Răspundere Limitată „Sarvn” și a reprezentantului acesteia, avocatul Eugeniu Glușcenco, fapt care constituie o încălcare a dreptului la un proces echitabil prevăzut de art.6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. Or, unul din principiile procesului echitabil, rezultând din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, este contradictorialitatea între părțile, care sunt parte a procesului. Pentru a răspunde exigențelor articolului enunțat, procedura în fața instanțelor judiciare trebuie să aibă un caracter contradictoriu, un concept similar celui al egalității armelor.

Principiul contradictorialității presupune, în fond, posibilitatea pentru părțile în proces de a li se aduce la cunoștință toate dovezile invocate și observațiile formulate și de a face comentarii în legătură cu ele. Respectarea principiului egalității armelor presupune că fiecare parte trebuie să obțină o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza în condiții care să nu o plaseze într-o situație dezavantajată în raport cu adversarul său, astfel încât să se mențină un echilibru corect. Dreptul la o procedură contradictorie implică dreptul unei părți în procesul civil de a lua cunoștință de observațiile sau explicațiile date de cealaltă parte, precum și a le discuta.

În conformitate cu art.43 Cod administrativ, examinarea judiciară a cauzelor de contencios administrativ se desfășoară în baza principiului contradictorialității și al egalității în drepturi procedurale a participanților la proces.

În context, instanța de recurs notează că contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu cauza dată judecății și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței. Instanța care judecă cauza își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale cauzei.

Reieșind din cele enunțate și ținând cont de natura litigiului și de marja de apreciere a instanței de judecată, colegiul lărgit al instanței de recurs opinează că a examinat principalele întrebări juridice stabilite și că nu este în drept să se pronunțe separat în privința motivelor cu privire la fondul cauzei. De fapt, acestea poartă un caracter secundar și nu au forță juridică de a influența decisiv considerentele de mai sus (a se vedea, printre alte autorități, Kamil Uzun vs Turcia, 10 mai 2007, parag. 64 din 10 mai 2007; Centrul pentru Resurse Juridice în numele lui Valentin Câmpeanu vs România (Marea Cameră), 17 iulie 2014, parag. 156).

În acest sens, Curtea de Apel Chișinău trebuia să țină cont de garanțiile procedurale ale unui proces echitabil, una dintre care este „prezența personală a litigantului și caracterul public al procesului”, care este garantat de art.10 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art.14 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, art.6 CEDO, art.117 Constituția Republicii Moldova, art.23 din Codul de procedură civilă și art.10 Legea privind organizarea judecătorească nr.514 din 06 iulie 1995.

Dreptul la o „audiere publică” derivă din formularea articolului 6 CEDO și este un element al noțiunii de „echitate” și cuprinde printre altele dreptul la o audiere și dreptul

prezenței personale în fața instanței a părții litigante într-un proces civil/contencios administrativ (Ekbatani c. Suediei, 26 mai 1988) și dreptul la participarea efectivă (T. și V. c. Regatului Unit, 16 decembrie 1999, §§83-89).

Una din formele publicității procesului civil este „publicitatea pentru părți”, care asigură părților dreptul de a participa efectiv la proces personal sau prin reprezentant. Acest principiu garantează dreptul litiganților de a fi prezenți personal la judecarea cauzei.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a remarcat în jurisprudența sa constantă că, atunci când unei instanțe ierarhice superioare i se cere să examineze o cauză atât în fapt, cât și în drept și să intre în fondul cauzei, atunci instanța ierarhică superioară nu poate, ca o chestiune ce ține de aspectul echității procedurilor, să soluționeze cauza fără implicarea directă și fără audierea reclamantului împotriva căruia se adresează apelul sau este eventual adoptată hotărârea (cauzele Ekbatani c. Suediei, hotărâre din 26 mai 1988, Seria A nr. 134, §§14, 32; Popovici c. Moldovei, nr. 289/04 și nr. 41194/04, §§71-72, 27 noiembrie 2007; Ziliberberg c. Moldovei, nr. 61821/00, §41, 01 februarie 2005; Godorozea v. Moldova, nr. 17023/05, §32, 06 octombrie 2009; Bucuria c. Moldovei, nr. 10758/05, §24, 05 ianuarie 2010).

Cu titlu subsecvent, Colegiul învederează că, o persoană poate renunța la dreptul de a fi prezent la examinarea cauzei, dar această renunțare trebuie să se facă într-o modalitate fără echivoc și să fie însoțită de măsuri minime de protecție a importanței sale (cauza Poitrimol c. Franței).

În condițiile speței, însă, apelanta și reprezentantul ei nu au renunțat de bunăvoie de a participa la judecarea cauzei, deoarece instanța de apel nu i-a oferit oportunitatea de a fi invitat în ședința de judecată pentru o audiere publică și a explica personal situația sa în fața judecătorului.

Astfel, instanța de recurs constată că, Curtea de Apel Chișinău la emiterea deciziei din 15 iunie 2022 a admis încălcări de procedură, care afectează dreptul părților la un proces echitabil, fapt ce vine în contradicție cu principiul contradictorialității și al egalității în drepturi procedurale a participanților la proces, principiu stipulat de legiuitor prin prisma art.43 din Codul administrativ.

În conformitate cu prevederile art.38 din Codul administrativ, înaintea fiecărei decizii judecătorești pe fond, participanților la proces li se oferă posibilitatea de a-și expune punctul de vedere. Audierea poate fi făcută verbal sau în scris. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei în mod echitabil, în termen rezonabil, de către o instanță de judecată independentă, imparțială și instituită prin lege. În acest scop, instanța de judecată este obligată să dispună toate măsurile permise de lege și să asigure desfășurarea cu celeritate a procesului.

Totodată, în conformitate cu art.40 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, dreptul la apărare este garantat. Participanților la proces li se asigură posibilitatea de a participa la toate etapele de desfășurare a procesului.

Având în vedere împrejurările constatate, Colegiul lărgit consideră că, instanța ierarhică inferioară era obligată să creeze condiții corespunzătoare pentru ca apelanta să-și exercite în volum deplin drepturile sale procedurale și să aibă acces nemijlocit pentru a pleda în ședința de judecată publică.

În circumstanțele constatate și expuse supra instanța de recurs este în dificultate de

a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea decizii date de Curtea de Apel Chişinău, de a verifica temeinicia și legalitatea acestei soluții.

Având în vedere că, instanța de apel nu a asigurat subiecților participanți la raportul juridico-public litigios respectarea garanțiilor unui proces judiciar echitabil și contradictoriu, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a casa integral decizia din 15 iunie 2022 a Curții de Apel Chişinău și să restituie cauza instanței de apel, pentru o nouă judecare în ordine de apel, în alt complet de judecată.

Conform art.248 alin.(1) lit.d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn”, prin intermediul avocatului Eugeniu Gluşenco.

Se casează integral decizia din 15 iunie 2022 a Curții de Apel Chişinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Sarvn” împotriva Biroului Vamal Centru și a Serviciului Vamal cu privire la anularea deciziei de clasificare a mărfurilor, anularea deciziei emise în procedură prealabilă, obligarea restituirii prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chişinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecători

Tamara Chișca – Doneva

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Galina Stratulat

Aliona Miron